

M.A. (SANSKRIT) Semester - 3 (CBCS) Examination
DEC/JAN. - 2020 - [NEW COURSE]
(Grammar) Sidhhantkaumudi (Core (New))

Time: 1:30 Hours

Marks: 42

Instructions:

1. Figure to the right indicate marks.
2. There are five questions in the question paper.
3. Answer any three of the following questions.

-
- प्रश्न-१ नीयेनामांथी कोष्ठपक्षे गद्यभ्रंशं आवश्यक विवरण सह भाषांतर करो. (१४)
- Que-1 Translate any two passages with necessary notes. (14)
- (१) कस्तर्हि शब्दः? येनोश्चरितेन सास्रालाङ्गल ककुदखुरविषाणिनां संप्रत्ययो भवति स शब्दः। अथवा प्रतीतपदार्थकः कोके ध्वनिः शब्द इत्युच्यतेच्यते। तद्यथा। शब्दं कुरु। मा शब्द कार्षीः।
- (२) अन्यतरोपदेशन कृतं स्यात्। तद्यथा। भक्षयनियमेनाभ्यप्रतिषेधो गम्यते। पञ्च पञ्चनखा भक्ष्मा इत्युक्ते गम्यत एतदतोऽन्येऽभध्या इति। अभद्रयप्रतिषेधेन वा भक्षयनियमः। तद्यथा। अभक्ष्यो ग्राम्यकुक्कुरोऽभक्ष्यो ग्राम्यशूकर इत्युक्ते गम्यत एतदारण्यो भक्ष्य इति।
- (३) किं पुनर्नित्यः शब्दः, आहो स्वितकार्यः? संग्रह एकत्राधान्येन परीक्षितम् – नित्यो वा स्यात् कार्यो वेति। यत्रोक्ता दोषाः, प्रयोजनान्यप्युक्तानि। तत्र त्वेष निर्णयः - यद्येव नित्यः, अधापि कार्य, उभययापि लक्षणं प्रवर्त्यमिति।
- (४) किं पुनस्तत्त्वम्। तद्भावस्तत्त्वम्। आकृतावपि तत्त्वं न विहन्यते॥ अथवा किं न एतनेदं नित्यमिदमनित्यमिति। यन्नित्यं तं पदार्थं मत्वेष विग्रहः क्रियते सिद्धे शब्देऽर्थ संबन्धे चेति॥
- प्रश्न-२ नीयेनामांथी कोष्ठपक्षे सूत्रोने स्पष्ट रीते समझावो: (१४)
- Que-2 Explain clearly any two of the following sutras: (14)
- (१) शेषे प्रथमः।
- (२) परोक्षे लिट्।
- (३) अनद्यतने लुट्।
- (४) अनद्यतने लङ्।
- प्रश्न-३ शब्दानुशासनस्य प्रयोजनानि पर सविस्तर नोध वप्नो: (१४)
- Que-3 Write detailed note on शब्दानुशासनस्य प्रयोजनानि। (14)
- प्रश्न-४ भवन्ति रूपसिद्धिनी प्रक्रिया वर्णवो: (१४)
- Que-4 Discuss the process of formation of verb भवन्ति। (14)
- प्रश्न-५ नीयेनामांथी कोष्ठपक्षे विशेष नोध वप्नो: (१४)
- Que-5 Write short notes on any two of the following: (14)
- (१) शब्दानुशासनम्।
- (२) व्याकरणम् शब्दस्यार्थः।
- (३) अष्टादश तिङ्प्रत्यया।
- (४) पतञ्जलि।
